

УДК 330.341.1:[002.1:339](477)

Олена Василівна Шевченко,
доктор наук із соціальних комунікацій, професор
Одеського національного політехнічного університету

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ СИСТЕМИ ДОКУМЕНТАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Мета роботи. Дослідження пов'язане з розкриттям теоретико-методологічних основ системи документаційного забезпечення торговельної галузі України, яка тісно пов'язана з її цілями, функціями й організаційною структурою, її складові взаємопов'язані з комунікаційними процесами внутрішнього і зовнішнього документаційних середовищ. **Методологія дослідження** полягає в застосуванні соціокомунікативного й системного підходів, що надало змоги обґрунтувати сутність та особливості системи документаційного забезпечення торговельної галузі України, визначити основні структурні елементи галузевої документаційної системи, з'ясувати різноаспектну їх характеристику, комунікаційні взаємозв'язки та роль її складових. **Наукова новизна** роботи полягає в тому, що систему документаційного забезпечення торговельної галузі запропоновано розуміти як динамічну документну систему в єдності її об'єктної і суб'єктної підсистем: супровідної й ідентифікуючої торговельної документації, яка забезпечує галузевою інформацією суб'єктів торговельної діяльності. **Висновки.** Система документаційного забезпечення, яка відображає і забезпечує торговельну діяльність Української держави, нині має бути потужним інструментом, здатним через управління документацією, поліпшувати процеси ділової комунікації й корегувати поведінку його членів.

Ключові слова: система документаційного забезпечення, галузева документна інформація, комунікаційне середовище, торговельна галузь України.

Елена Васильевна Шевченко,
доктор наук по социальным коммуникациям, профессор
Одесского национального политехнического университета

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ИССЛЕДОВАНИЯ СИСТЕМЫ ДОКУМЕНТАЦИОННОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ТОРГОВОЙ ОТРАСЛИ УКРАИНЫ

Цель работы. Исследование связано с раскрытием теоретико-методологических основ системы документационного обеспечения торговой отрасли Украины, которая тесно связана с ее целями, функциями и организационной структурой, ее составляющие взаимосвязаны с коммуникационными процессами внутреннего и внешнего документационных сред. **Методология исследования** заключается в применении социокоммуникативного и системного подходов, которое предоставило возможность обосновать сущность и особенности системы документационного обеспечения торговой отрасли Украины, определить основные структурные элементы отраслевой документационной системы, выяснить разноаспектную их характеристику, коммуникационные взаимосвязи и роль ее составляющих. **Научная новизна** работы заключается в том, что система документационного обеспечения торговой отрасли предложено понимать как динамическую документную систему в единстве ее объектной и субъектной подсистем: сопроводительной и идентифицирующей торговой документации, которая обеспечивает отраслевой информацией субъектов торговой деятельности. **Выводы.** Система документационного обеспечения, которая отражает и обеспечивает торговую деятельность Украинского государства, в настоящее время должна быть мощным инструментом, способным через управление документацией, улучшать процессы деловой коммуникации и корректировать поведение его членов.

Ключевые слова: система документационного обеспечения, отраслевая документная информация, коммуникационная среда, торговая отрасль Украины.

Olena Shevchenko

Doctor of Science in Social Communications, Professor
Odessa National Polytechnic University

THEORETICAL AND METHODOLOGICAL BASIS OF THE STUDY OF DOCUMENT WORKFLOW SYSTEM TRADING INDUSTRY OF UKRAINE

The purpose of the work. *The research is related to the disclosure of the theoretical and methodological foundations of the documentation system of the Ukrainian trade sector, which is closely related to its objectives, functions and organizational structure, its components are interrelated with the communication processes of the internal and external documentary environments. The methodology of the research is to apply socio-communicative and systematic approaches, which has allowed to substantiate the essence and features of the system of documentation support of the Ukrainian trade sector; to identify the main structural elements of the sectorial documentation system, to find out their varied characteristics, communication interrelations and the role of its components. The scientific novelty of the work is that the system of documentary support of the trade industry is proposed to be understood as a dynamic document system in the unity of its object and subjective subsystems: the accompanying and identifying trade documentation, which provides industry information of the subjects of trade activity. Conclusions.* *The documentation system, which reflects and secures the trading activity of the Ukrainian state, should now be a powerful tool that can document business processes, improve the processes of business communication and correct the behavior of its members.*

Key words: *system document management, industry document information, communication environment, trading industry of Ukraine.*

Актуальність теми дослідження. У сучасних умовах розвитку національної сфери торговельної діяльності та підвищення якісного рівня комунікативної політики система документального забезпечення торгівлі України повинна орієнтуватися на застосування інноваційних рішень.

Метою статті є дослідження теоретико-методологічних основ формування системи документального забезпечення торговельної галузі України.

Виклад основного матеріалу. Важливими для дослідження є базові положення теорії соціальних комунікацій, які обґрунтовують значення документних комунікацій у сучасному суспільстві. Серед авторів концепцій соціальної комунікації слід назвати: В. М. Горового, В. О. Ільганаєву, В. П. Конецьку, В. В. Різуна, А. В. Соколова, О. М. Холода, Є. Л. Шапіро та ін. Теоретичні засади дослідження склали концептуальні положення, викладені у фундаментальних працях з документознавства, теорії соціальних комунікацій Л. А. Дубровіної, С. Г. Кулешова, Н. М. Кушнарєнко, А. А. Соляник, Ю. М. Столярова, Г. М. Швецової-Водки та інших науковців, теоретичні доробки вітчизняних учених з проблем функціонування торговельної галузі України [4; 10; 11].

Ієрархічна система побудови і функціонування торгівлі визначає структуру її документно-комунікативної моделі, об'єднує в єдине ціле процеси товарної політики в торговельній діяльності країни. Особливістю комунікаційного середовища торгівлі є функціонування численних комунікантів і реципієнтів, діяльність яких забезпечує галузева система торговельної документації.

Важливе місце в цьому середовищі торговельної інформації та її матеріальних носіїв – супровідної торговельної документації, що представлена значною кількістю своїх різновидів, які в динамічних процесах функціонування інформації формують галузеву підсистему документних комунікацій. Супровідна торговельна документація відображає закономірності й особливості функціонування як комунікантів, так і реципієнтів торговельної галузі; визначає форми відносин між ними та використовується в управлінні організації виробництва. Усього в досліджуваній галузі налічується близько 270 назв торговельної документації, серед яких понад 90 – договірно-контрактні документи.

Документні комунікації в торговельній діяльності України – це галузева система торговельної документації, ідентифікуючої та су-

провідної товарної інформації – товарні знаки, товарне маркування, штрихове кодування, господарські договори, документи із комерційної логістики, грошові і товарні документи, що засвідчують майнові права, документи орендних і лізингових операцій, первинно-облікова торговельна документація, тендерна документація, документи сумісної діяльності комерційних підприємств, документи в міжнародній торгівлі, дозвільні документи на здійснення торговельної діяльності, реципієнти і комуніканти документного процесу. Функціонування документної комунікації передбачає безперервний рух галузевої документації по комунікаційним каналах від комунікантів до реципієнтів, що забезпечує успішну діяльність комерції України. Документні ресурси становлять основу документаційного забезпечення комунікаційного середовища торговельної діяльності України і перебувають під впливом факторів зовнішнього середовища: економічного, правового, демографічного, науково-технічного, політичного та ін. Торговельна документація наявна в усіх складових документних ресурсів, є документним потенціалом оптимізації документаційного забезпечення комунікаційного середовища торгівлі України. Галузева система торговельної документації є документною базою оптимізації системи документаційного забезпечення комунікаційного середовища торговельної галузі України.

Галузева система торговельної документації становить основу структури комунікаційного середовища торговельної галузі України, перебуває під впливом факторів не лише внутрішнього, а й зовнішнього середовища: місця розташування, сезонності, циклічності, масштабності торговельного виробництва, особливостей організації торговельно-технологічного процесу, асортиментного профілю торговельних підприємств та ін. Обсяг і якість документної інформації, яка передається комунікаційними каналами, визначають оперативність функціонування галузі, постійний цілеспрямований збір, аналіз та оброблення інформації про стан товарного ринку, виявлення його особливостей і тенденцій розвитку та ін. Галузева система торговельної документації, яка включає супровідну і ідентифікуючу

товарну інформацію визначає оптимальне використання документних ресурсів для досягнення позитивних показників розвитку торгівлі України, тому її слід розглядати як домінуючу подальшого розвитку досліджуваної вітчизняної галузі. У складі документних ресурсів торговельного профілю є три основні складові: документні потоки (внутрішні, вхідні, вихідні), документні масиви і документний фонд (інформаційні ресурси, архівний фонд), які взаємопов'язані і виконують визначені функції. Слід підкреслити, що інформаційні ресурси й архівні фонди є основою документного фонду торговельної діяльності. Інформаційні ресурси позиціуються як потужний інструмент стабільного функціонування торговельної галузі, до складу яких входять: торговельна документація в електронній формі (поцифрована); матеріали інформаційної підтримки; інформаційно-комунікаційні послуги (обробка і передача інформації, узагальнення показників, підготовка звітної інформації, здійснення розрахунків, управлінський облік тощо) [1]. Торговельна документація представлена як в електронних, так і паперових показниках, оскільки функціонує в зазначених формах одночасно. Технічне обслуговування інформаційних ресурсів торговельних підприємств покладається на структурні підрозділи з інформаційного забезпечення.

Особливе місце в межах середовища посідає ідентифікуюча товарна інформація, до складу якої входять основоположна, комерційна, споживацька інформація, товарні знаки, товарне маркування і штрихове кодування [5; 8; 14; 15].

Структура комунікаційного середовища торговельної діяльності об'єднує в єдине ціле комунікаційну систему торговельної галузі України на основі функціонування торговельних операцій і торговельного процесу, орієнтуючись на її ієрархічну систему, де комунікаційними каналами передається галузева інформація між суб'єктами торговельної діяльності (виробниками товарної продукції, торговельними посередниками, фінансовими посередниками, споживачами товарної продукції).

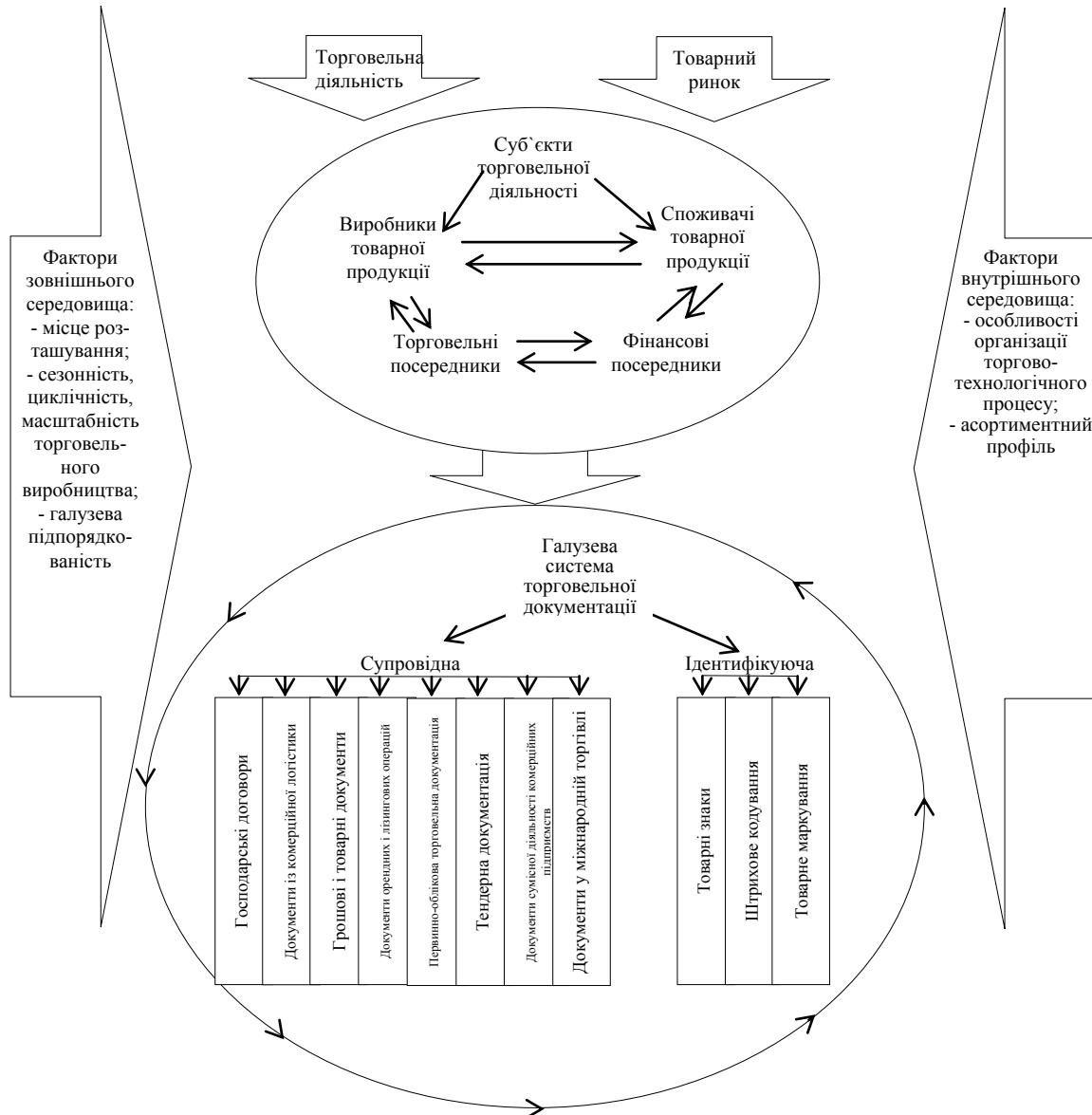

Рис. 1. Структура комунікаційного середовища системи документаційного забезпечення торговельної галузі України

Принципи економічної свободи, конкурентоспроможності, адаптивності та ризикованості, як базис походження торговельної галузі, впливають на її комунікаційне оточення. Зовнішні та внутрішні фактори мікро- та макрорівня – основа для створення і функціонування документних комунікацій, серед яких виокремлюються маркетингові комунікації.

Особливістю комунікаційного середовища торговельної діяльності є функціонування численних комунікантів і реципієнтів, діяльність яких сконцентрована на галузевій системі торговельної документації. Цілком очевидно, що споживачі торговельної продукції й учасники торговельної діяльності, до яких віднесені суб'єкти інфраструктури товарного ринку, споживачі, підприємства торгівлі, посередницькі

структури, суб'єкти фінансового ринку (продавці і покупці, банки, валютні і фондові біржі, інвестиційні компанії, лізингові фірми і компанії, страхові компанії) є ініціаторами функціонування системи документаційного забезпечення досліджуваної галузі, оскільки визначають її мету і потребують задоволення своїх вимог, а система задовольняє їх потреби за допомогою складових внутрішнього і зовнішнього середовища. Основна вимога – забезпечення належного функціонування системи документаційного забезпечення торговельної діяльності, впровадження інновацій у сферу інформаційних технологій з урахуванням специфіки ділового торговельного середовища [18;19].

Документні комунікації в торговельній діяльності України представлені галузевою

системою торговельної документації як основою галузевих документних ресурсів, ідентифікуючою та супровідною товарною інформацією, функціонування яких передбачає безперервний рух галузевої документації по комунікаційних каналах від комунікантів до реципієнтів – суб'єктах торговельної діяльності, що забезпечує успішне функціонування комунікаційного середовища торговельної галузі України. Торговельна документація, виконуючи інформативну, комунікативну, соціальну, кумулятивну, управлінську, облікову, правову функції, забезпечує налагодження комунікативних відносин і зв'язків торговельних підприємств, якісний рівень комунікаційного середовища галузі загалом.

Одним із основних напрямів удосконалення інформаційного забезпечення є широке використання електронних комунікацій, що є підґрунтям функціонування інформаційного середовища торговельної галузі України, дозволяє застосовувати можливості інтернету з діючою професійною мережею торговельних інтернет-спільнот, порталів або груп сайтів, взаємопов'язаних за тематикою і професійними інтересами за допомогою посилань, тобто це мережеві професійні організації, які необхідно об'єднати. Використання інтернету як універсального комунікаційного середовища зв'язку, яке сприяє розсиланню факсів, передачі голосових повідомлень, проведенню переговорів; веб-публікації, де можна розміщувати торговельну документацію, звітну, статистичну та іншу; інтранет/екстранет веб-сервер – для обговорення і прийняття управлінських рішень, що надає можливості співробітникам бути інформованими, спонукає їх до підвищення професійного рівня; push-технології – для доставки електронних документів на електронні скриньки співробітників; дискусійні форуми – інтернет і інтранет–групи новин, дискусійні групи і дискусійні дебати, де подаються новини через забезпечення on-line текстової дискусії між членами професійних спільнот; проведення електронних конференцій і аудіоконференцій, які передбачають систему електронних зборів і засобів візуальності, що є інструментом спільної комунікаційної взаємодії для віддалених філій торговельних підприємств; спілкування, отримання консультацій, проведення дискусій, обміну новинами через

електронні дошки оголошень [6; 12]. Прикладами ефективного застосування інформаційних ресурсів є система «Єдиного вікна» та онлайнового інформування клієнтів і партнерів на офіційних сайтах торговельних підприємств як бізнес-стратегія спільної роботи споживачів та виробників над створенням товарної продукції; інтернет-співтовариства, де споживачі обмінюються інформацією про товарну продукцію, розпродажі, акції, тренди, залишають відгуки; використання мобільного телефону для розміщення замовлення та отримання їх через приєднання рахунку за товарну продукцію до рахунку за мобільний телефон; голографічний помічник продавця, який відповідає на запитання покупців, надає необхідну інформацію, допомагає у виборі товарної продукції; електронні цінники з інформацією про ціну, дату виготовлення, термін зберігання, виробника, розташування в залі, знижки; ваги з TFT-монітором, на яких під час зважування демонструються рекламні ролики з інформацією про властивості товару; «розумні» візки в супермаркетах з екраном попереду, що допомагають отримати інформацію про ціну, дату виготовлення товару; демонстраційні дискети з рекламою продуктів і послуг за допомогою звуку, графіки, анімації; електронні брошури з докладною характеристикою торговельних мереж, підприємств [7; 12]. Для невеликих торговельних підприємств можна використовувати такі засоби електронної комунікації як електронна пошта, електронні дошки оголошень, елементи діалогової взаємодії (чати) тощо [3].

Наукова новизна. Документні ресурси, інформаційні технології, галузева система торговельної документації, корпоративна культура, документаційне забезпечення маркетингових комунікацій, документаційне забезпечення якості товарної продукції, документаційне забезпечення електронної комерції як складові внутрішнього та зовнішнього документно-комунікативного середовища - основа системи документаційного забезпечення торговельної діяльності України.

Комунікаційна технологія внутрішніх і зовнішніх складових системи документаційного забезпечення є основним інструментом, за допомогою якої торговельна галузь здійснює оптимізацію товаропостачання, збільшує обсяги продажу, підвищує рівень прибутку, утримує конкурентне становище на вітчизняному ринку.

Висновки. Функціонування системи документального забезпечення торговельної галузі в нинішніх умовах зумовлене необхідністю реформування й удосконалення документно-комунікаційного середовища, яке потребує формування ефективної, надійної системи обміну галузевою документною інформацією, яка б відповідала вимогам повноти, достатності, оперативності, гнучкості як однієї із найскладніших проблем торговельної галузі України [2; 16; 17]. Сутність потенціалу концептуальної моделі системи документального забезпечення торговельної галузі України визначається інтеграцією всіх її складових для досягнення цілей на основі системної взаємодії внутрішнього документального середовища з елементами зовнішнього [9]. Успішне функціонування запропонованої моделі залежить від комунікаційної здатності її складових адаптуватися до впливу зовнішніх чинників і раціонально використовувати внутрішні досягнення галузі.

Основу внутрішнього середовища системи документального забезпечення торговельної діяльності складають документні ресурси, функціонування яких забезпечують система діловодства й інформаційні технології. Інформаційні технології – це технічне, програмне забезпечення, інтернет, інтранет, функціонування веб-сайтів підприємств, що дозволяють створити єдиний комунікаційний інформаційний простір торговельної галузі України. Для того, щоб інформаційні технології стали ру-

шійною силою розвитку торговельної галузі, потрібна їх професійна консолідація на основі новітніх інформаційних технологій та створення інформаційної системи з можливістю її постійного доповнення та вдосконалення. З цією метою слід запровадити механізм залучення зовнішніх ресурсів до внутрішньої структури інформаційного управління, тобто зовнішні (потенційні) документно-інформаційні ресурси мають бути перетворені на внутрішні, придатні в будь-який час для ефективного використання. серед перспектив розвитку системи документального забезпечення торговельної діяльності – посилення вимог до нині функціонуючої системи документних комунікацій і забезпечення її подальшого ефективного використання через електронні комунікації [2]. Необхідно звернути увагу на недостатнє використання інформаційних можливостей у торговельній діяльності України при низькій забезпеченості матеріальної бази процесів інформатизації загалом, що стримує підвищення економічної ефективності підприємств і їх конкурентоспроможність [13].

Магістральний напрям вирішення питання – застосування сучасних інформаційно-документальних технологій з метою створення єдиної універсально-адаптивної документно-інформаційної бази системи документального забезпечення торговельної діяльності, користування якою буде відкритим згідно із запитом і рівнем доступу до галузевої інформації [1].

Список використаних джерел

1. Безверхий К. В. Інформаційний комплекс облікової системи та звітність в Україні : монографія / К. В. Безверхий, Т. В. Бочуля. – Київ : Центр учб. літ., 2014. – 184 с.
2. Дроздова (Шевченко) О. В. Складові системи документних комунікацій в комерційній діяльності: особливості функціонування / О. В. Дроздова // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. – Харків, 2014. – Вип. 44. – С.140–148.
3. Касьяненко В. О. Науково-методичні аспекти інформаційно-орієнтованого розвитку підприємства / В. О. Касьяненко, М. І. Супруненко // Механізм регулювання економіки. – 2006. – № 4. – С. 96–101.
4. Кушнарєнко Н. М. Спеціальне документознавство : навч. посіб. для дистанц. навч. / Н. М. Кушнарєнко, Ю. В. Трач ; за наук. ред. Г. М. Швецової-Водки ; Відкрит. міжнар. ун-т розвитку людини «Україна». – Київ : Ун-т «Україна», 2010. – 280 с.
5. Коди та кодування інформації. Штрихове кодування: маркування об'єктів ідентифікації. Порядок присвоєння, реєстрації, перегляду та скасування кодів EAN на продукцію : ДСТУ 3356-96. – Київ : Держстандарт України, 1996. – 18 с.
6. Ланде Д. В. Основні теорії та технології інтеграції інформаційних потоків в інтернет-просторі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра техн. наук : спец. 05.13.06 / Д. В. Ланде ; НАН України, Ін-т проблем реєстрації інформації. – Київ, 2006. – 35 с.
7. Лігоненко Л. О. Трансформаційні процеси в торгівлі України в умовах інтернаціоналізації : монографія / Л. О. Лігоненко. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2009. – 334 с.

8. Полікарпов І. С. Ідентифікація товарів / І. С. Полікарпов, А. В. Закусілов. – Київ : Центр навч. літ., 2005. – 344 с.
9. Прохорова О. С. Підходи до формування моделі стратегічного управління потенціалом підприємства [Електронний ресурс] / О. С. Прохорова. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <http://www.googl/FAO9rY>. – Назва з екрана.
10. Столяров Ю. М. Від діловодства – до документознавства, від документознавства – до документології / Ю. М. Столяров // Вісн. Харк. держ. акад. культури : зб. наук. пр. – Харків, 2004. – Вип. 14. – С. 96–104.
11. Столяров Ю. Н. Второй закон документологии / Ю. Н. Столяров // Духовна культура в інформаційному суспільстві : матеріали міжнар. наук.-теорет. конф. (Харків, 24–25 січ. 2002 р.) / Харк. держ. акад. культури : зб. наук. пр. – Харків, 2002. – С. 163–166.
12. Страхарчук А. Я. Інформаційні технології в економіці / А. Я. Страхарчук, В. П. Страхарчук. — Київ : Укоопосвіта, 1999. — 357с.
13. Теоретичні основи конкурентної стратегії підприємства : монографія / за заг. ред. Ю. Б. Іванова, О. М. Тищенко. — Харків : ІНЖЕК, 2006. — 384 с.
14. Фарат О. В. Методичні підходи до ідентифікації конкурентоспроможності продукції промислових підприємств / О. В. Фарат, І. О. Красілич // Актуальні проблеми економіки. — 2015. — № 11. — С. 214–222.
15. Федоров В. І. Ідентифікація продукції під час її експертизи та сертифікації / В. І. Федоров // Стандартизація. Сертифікація. Якість. — 2000. — № 2. — С. 64–67.
16. Шевченко О. В. Використання сучасних програмних засобів у документаційному забезпеченні комерції / О. В. Шевченко // Людина в інформаційному просторі : зб. матеріалів І Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Кременчуг, 12–13 листоп. 2014 р.). — Харків, 2014. — С. 143–145.
17. Шевченко О. В. Інформатизація документних ресурсів комерційної діяльності / О. В. Шевченко // Держава та регіони. Сер. Соц. комунікації. — 2015. — № 1 (21). — С. 32–38.
18. Шимановська-Діаніч Л. М. Процесно-орієнтоване управління та внутрішній контроль на підприємствах роздрібної торгівлі : монографія / Л. М. Шимановська-Діаніч, С. А. Карпенко. — Полтава : ПУЕТ, 2012. — 269 с.
19. Шканова О. М. Інфраструктура товарного ринку / О. М. Шканова. — Київ : Центр навч. літ., 2006. — 320 с.

References

1. Bezverkhyi, K. V., Bochulia, T. V. (2014). Information system of accounting system and reporting in Ukraine: monograph. Kyiv : Tsentr uchb. lit. [in Ukrainian].
2. Drozdova (Shevchenko), O. V. (2014). Components of document communication systems in commercial activity: features of functioning. Kharkiv. Visn. Kharkiv. derzh. akad. Kultury. (Vols. 44), (pp.140–148) [in Ukrainian].
3. Kasianenko, V. O., Suprunenko, M. I. (2006). Scientific and methodical aspects of information-oriented development of the enterprise. Mekhanizm rehuliuвання ekonomiky. (Vols.4), (pp. 96–101) [in Ukrainian].
4. Kushnarenko, N. M. (2010) Special Documentation. Kyiv : Un-t «Ukraina» [in Ukrainian].
5. Codes and encoding information. Bar coding: marking objects of identification. Order of assigning, registering, viewing and canceling EAN codes for products: DSTU 3356-96. Kyiv : Derzhstandart Ukrainy [in Ukrainian].
6. Lande, D. V. (2006). Basic theories and technologies of integration of information flows in the Internet space: avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia d-ra tekhn. nauk : Kyiv [in Ukrainian].
7. Lihonenko, L. O. (2009). Transformation processes in Ukrainian trade in conditions of internationalization: monograph . Kyiv : Kyiv. nats. torh.-ekon. un-t [in Ukrainian].
8. Polikarpov, I. S., Zakusilov, A. V. (2005). Identification of goods. Kyiv : Tsentr navch. lit. [in Ukrainian].
9. Prokhorova, O. S. Approaches to the formation of a strategic management model for enterprise potential. Retrieved from: <http://www.googl/FAO9rY> [in Ukrainian].
10. Stoliarov, Yu. M. (2004). From office work - to documentation, from documentary studies to documentation. Visn. Khark. derzh. akad. kultury. Kharkiv. (Vols. 14.), (pp.96–104).
11. Stoliarov, Yu. N. (2002). The second law of documentation. «Dukhovna kultura v informatsiinomu suspilstvi». Kharkiv: Khark. derzh. akad. kultury [in Ukrainian].
12. Strakharchuk, A. Ya., Strakharchuk, V. P. (1999). Information technology in the economy. Kyiv : Ukooposvita [in Ukrainian].
13. Theoretical foundations of the competitive strategy of the enterprise (2006). Kharkiv : INZhEK [in Ukrainian].
14. Farat, O. V., Krasilych, I. O. (2015). Methodological approaches to the identification of the competitiveness of industrial enterprises. Aktualni problemy ekonomiky, 11 [in Ukrainian].
14. Fedorov, V. I. (2000). Identification of products during its examination and certification. Standartyzatsiia. Sertyfikatsiia. Yakist, 2 [in Ukrainian].

15. Shevchenko, O. V. (2014). Use of modern software in the documentation of commerce. «Liudyna v informatsiinomu prostori». Kharkiv (pp. 143–145) [in Ukrainian].
16. Shevchenko, O. V. (2015). Informatization of documentary resources of commercial activity. Derzhava ta rehiony. Ser. Sots. komunikatsii. Vols.1 (21), (pp. 32–38) [in Ukrainian].
17. Shymanovska-Dianich, L. M., Karpenko, Ye. A. (2012). Process-oriented management and internal control at retail enterprises: a monograph. Poltava [in Ukrainian].
18. Shkanova, O. M. (2006). The commodity market infrastructure. Kyiv : Tsentr navch. lit. [in Ukrainian].

УДК 316.77:025.135

Оксана Миколаївна Збанацька,
кандидат історичних наук,
докторант Національної академії
керівних кадрів культури і мистецтв

ДОКУМЕНТНА ЕВРИСТИКА ЯК НАУКА

Мета роботи полягає у спробі узагальнити існуючі наукові погляди на документну евристику як науку, що тільки формується. **Методологія** дослідження базується на комплексному аналізі основних складових документної евристики, застосуванні загальних, загальнонаукових та спеціальних методів пізнання. **Наукова новизна** роботи полягає у тому, що вперше на теоретичному рівні досліджено документну евристику як науку, визначено її об'єкт, предмет, мету, окреслено коло завдань та основних проблем, що мають вивчатися і вирішуватися цією наукою. **Висновки.** Запропоновано авторське бачення документної евристики як науково-прикладної дисципліни наук соціально-комунікаційного циклу.

Ключові слова: документна евристика, документальний пошук

Оксана Николаевна Збанацкая,
кандидат исторических наук,
докторант Национальной академии
руководящих кадров культуры и искусств

ДОКУМЕНТНАЯ ЭВРИСТИКА КАК НАУКА

Цель работы заключается в попытке обобщить существующие научные взгляды на документную эвристику как науку, которая только формируется. **Методология исследования** базируется на комплексном анализе основных составляющих документной эвристики, применении общих, общенаучных и специальных методов познания. **Научная новизна** работы заключается в том, что впервые теоретически исследовано документную эвристику как науку, определены ее объект, предмет, цель, определен круг проблем и основных вопросов, которые должны изучаться и решаться этой наукой. **Выводы.** Предложено авторское видение документной эвристики как научно-прикладной дисциплины наук социально-коммуникационного цикла.

Ключевые слова: документная эвристика, документальный поиск.

Oksana Zbanatska
Candidate of Historical Sciences
doctoral student of The National Academy
of Managerial Staff of Culture and Arts

DOCUMENTARY HEURISTICS AS A SCIENCE

Purpose of Article. The purpose of the study is an attempt to generalize a system of existing ideas about the main components of documentary heuristics, to consider documentary heuristics as a science that is only being formed. **Methodology.** The methodology of the research is based on a comprehensive analysis